

L'extremisme islàmic s'ha convertit en la pitjor amenaça per als dirigents de molts països àrabs, que observen amb preocupació com aquest fenomen posa en perill les seves posicions de privilegi. Per això, cada vegada són més freqüents els plans de xoc contra la tendència a la islamització de la vida política i social.

Eliminar l'islam de la vida pública

Els governs de molts països àrabs estan en lluita contra el fonamentalisme. Això no obstant, fins ara, la majoria de les mesures adoptades per combatre el radicalisme se centren en una lluita estèril contra l'ús del vel islàmic que no fa altra cosa que encendre els ànims dels més conservadors i donar ales als grups opositors de caire religiós. Les propostes més agosarades en aquest sentit arriben del Magrib, concretament del Marroc i Tunísia, on s'han decretat diverses limitacions a les pràctiques religioses que els sectors crítics consideren una perillosa vulneració de les llibertats personals.

Al Marroc, la decisió que ha aixecat més rebombori ha estat la prohibició a tots els treballadors de l'aerolínia Royal Air Marroc de pregar al lloc de treball i a les treballadores en concret de vestir el *hijab* o vel islàmic que els cobreix els cabells. El ministre de Transports argumenta aquesta mesura dient que els empleats són lliures de fer l'oració a les mesquites o als oratoris, i ha solucionat el problema de les dones que es neguen a acatar la controvertida ordre apartant-les del servei al client. "Més de cinquanta països islàmics tenen aerolínies, però només aquí hem sentit una prohibició així", va denunciar un dels líders del partit opositor Justícia i Desenvolupament (PJD) en conèixer la mesura.

Paral·lelament, el Govern marroquí ha prohibit el *hijab* a totes les funcionàries

públiques i, amb la represa del curs escolar, ha llançat una reforma del currículum que ha ferit les sensibilitats dels sectors islamistes. A més, s'han eliminat dels llibres de text fotografies de nenes amb *hijab* i el vers de l'Alcorà amb què tradicionalment s'ha justificat l'ús del vel. El cap de l'Associació per l'Educació Islàmica, Abdul-Karim al-Howexri, està convençut que el Govern pretén "negar la identitat islàmica i la Constitució, que garanteix l'oficialitat de l'islam i l'harmonia de la legislació amb la xara". Però, en la pràctica, les mesures repressives només han servit per augmentar la popularitat de l'oposició islamista, que a pocs mesos de les eleccions s'ha situat en una bona posició per afrontar la campanya i alguns sondejos auguren que el PJD, actualment tercera força a la cambra marroquina, podria convertir-se en el primer partit del país.

L'Atatürk àrab. Les autoritats de Tunísia han obert un segon front de polèmica al Magrib amb el llançament d'una agressiva campanya contra el *hijab*. Les darreres setmanes la policia ha aplicat a consciència un decret de 1981 que prohibeix el vel islàmic als llocs públics i amenaça de fer fora de la feina les funcionàries que no acatin la norma. El règim del dictador Zin al-Abidin bin Ali justifica aquesta agressió a la llibertat de les persones dient que "la

roba sectària és una forma de vestir que ha arribat al país sense estar convidada" i que darrere del vel s'hi amaga gent que usa la religió amb finalitats polítiques.

La història recent de Tunísia s'ha caracteritzat pels esforços del govern per apartar la religió de la vida pública. Tot va començar amb el president Habib Bourguiba, que molts comparen amb el líder turc Mustafa Kemal Atatürk, per les reformes occidentalitzants que va impulsar i que en ocasions s'acostaven a la paranoia antiislamista. Entre d'altres, entre els anys seixanta i vuitanta Bourguiba va tancar universitats islàmiques, va declarar el francès llengua oficial, va posar fi al control religiós dels tribunals, va prohibir la poligàmia, va legalitzar l'avortament i va animar la població a trencar el dejuni de Ramadà. Ell mateix, per donar exemple, va revolucionar el país en beure aigua durant una intervenció televisada en el temps de dejuni.

La guerra contra el *hijab* també ha arribat a Egipte, on diverses presentadores de televisió pública han denunciat que des que es cobreixen els cabells se les ha marginat i ja no apareixen en pantalla. Tot plegat sona absurd en un país on l'islam és la religió de l'estat i la xara és la principal font de legislació, però aquestes mesures responen a les pors d'una elit occidentalitzada que tem ser desplaçada del poder i que actua a la desesperada davant una oposició islamista en expansió.

Reforma a les escoles. Els països del Pròxim Orient són un cas apart. Aquí no hi ha cap actitud hostil envers la simbologia islamista, que en ocasions les autoritats han fet seva, i el debat se centra en la necessitat de posar fi a les complicitats amb l'entorn del terrorisme islamista i d'encetar reformes per evitar que l'odi que va desencadenar les massacres de l'11 de setembre de 2001 no es giri en contra dels governants locals. Així, a instàncies dels Estats Units, els estats membre del Consell de Cooperació del Golf van iniciar el 2004 una campanya per eliminar la retòrica racista contra els cristians i jueus dels llibres de text i el tracte d'"infidels" i "enemics de l'islam" dispensat als no musulmans. L'Àrab Saudita ha acompanyat els canvis del

JORDI LLAONART

contingut en les assignatures amb la introducció de l'ensenyament de la llengua anglesa a les escoles de primària.

Pel que fa a Síria, aquest país ha pres les primeres mesures per lluitar contra el terrorisme internacional, com ara la prohibició a les escoles d'estudis islàmics que acceptin estudiants estrangers. El règim sirianès, en canvi, tolera en certa mesura el creixent sentiment islamista perquè, de moment, concentra les seves iras i frustracions contra elements exteriors, concretament Israel i els Es-

tats Units. Una de les mostres més evidents d'això és que pels carrers de Damasc es poden veure retrats del president Baixar al-Assad amb cites de l'Alcorà i missatges religiosos, fet insòlit fins fa ben poc en un règim controlat per un partit oficialment laic. El veí Iraq va seguir un camí similar en els darrers anys de la dictadura de Saddam Hussein, en què el règim va adoptar un llenguatge propi dels moviments islamistes en un moment en què començava a estar aïllat internacionalment i només podia aspirar a guanyar-se les simpaties de les classes humils del món islàmic.

Tendència a la islamització. La islamització del món àrab és un fet que cap mesura repressiva podrà evitar. A més cal recordar que, excepte els canvis curriculars i la lluita contra les fonts de finançament dels radicals, la majoria de mesures per combatre aquest fenomen han estat inútils i en

ocasions han ranejat al ridícul. La més rocambolosa la trobem fora del món àrab, al Turkmenistan, on el president Saparmurat Niyazov, va prohibir el 2004 que els joves es deixessin créixer massa la barba.

Per tant, la resposta que haurien de donar els organismes oficials a aquesta tendència, pel seu propi benestar i la seguretat de tots, hauria de ser moderada, respectuosa amb les llibertats individuals i basada en campanyes de conscienciació i difusió de valors democràtics. És clar que les dictadures no volen llençar pedres sobre el seu propi terrat, però amb les mesures repressives no fan altra cosa que empènyer cada dia amb més força l'islamisme aferrat al pèndol de la història, que quan hagi agafat prou embranzida amenaçarà d'emportar-se per endavant tots els dictadors de la regió.

*Jordi Llaonart
Kuwait*

Els estats del Magrib centren la lluita contra els radicals en un combat estèril contra el vel islàmic